

הנחיות הלכתיות לחג השבועות תשפ"ג

עירוב תבשילין והכנה מיום טוב לשבת

א. בערב יום טוב (יום ה') יש לקחת פת (לחמנייה או מצה) ותבשיל (חתיכת דג, בשר או ביצה מבושלת) ולהניח אותם בתור 'עירוב תבשילין'. מברכים על העירוב ככתוב במחזור ואומרים:

בעירוב זה יהיה מותר לנו ולכל הדרים בבית הזה לאפות ולבשל ולהטמין ולהדליק נר, ולהכין כל צרכנו מיום טוב לשבת.

- ב. לכתחילה נכון לקחת עבור העירוב פת ותבשיל שהוכנו עבור מאכלי השבת, אולם אין זה מעכב כל עוד יש בעירוב פת ותבשיל
- ג. את עירוב התבשילין יש להניח במקום שמור שלא יתקלקל מהחום ולא יאכל כיוון שרק כל עוד העירוב קיים מותר להכין ולבשל מיום טוב לשבת.
- ד. גם מי שאינו מתכוון לבשל בפועל ביום טוב לכבוד שבת צריך להניח עירוב תבשילין ולברך על העירוב, כיוון שהעירוב מתיר מלאכות נוספות כמו הדלקת נרות, סידור הבית, עריכת השולחן ומקלחת לכבוד שבת.
- ה. כמו כן: יש לזכור להשאיר נר נשמה ובו להבת אש על מנת שניתן יהיה להדליק אש לבישול ביום טוב. גם מי שאינו מתכוון לבשל ביום טוב, או שאינו מבשל על גז, חייב להשאיר נר דולק מערב יום טוב עבור הדלקת נרות שבת.
- ו. כל המלאכות וההכנות שעירוב התבשילין מתיר לעשות מיום טוב לשבת הן בתנאי שהן נעשות באופן המותר ביום טוב.
- ז. מי ששכח ולא הניח עירוב תבשילין יכול לסמוך על העירוב של הרבנים שכאשר הם עושים עירוב תבשילין הם מוצאים ידי חובה את כל העירוב אולם אסור לעשות כן לכתחילה וכל אחד חייב להניח עירוב תבשילין בביתו.
- ח. אדם ששכח פעמיים רצופות לעשות עירוב תבשילין נקנס על ידי חכמים ואינו יכול לעשות שום מלאכה מיום טוב לשבת ואינו יכול לסמוך על עירוב התבשילין של הרב. במקרה זה מותר להדליק לכבוד שבת אך ורק נר אחד בלבד.
- ט. אם אדם נזכר בין השמשות ששכח להניח עירוב תבשילין והוא נמצא בבית הכנסת, הוא יכול לסמוך על פת ותבשיל שיש לו בביתו (אפי' על חלק מתבשיל גדול הנמצא בתוך סיר) ולומר את הברכה ונוסח עירוב התבשילין וכשיחזור לביתו לאחר ערבית יפריד את העירוב ויניח אותו בצד.
- י. כאמור מי שהניח עירוב תבשילין יכול להתקלח לכבוד שבת ואפילו להשתמש במים חמים מהדוד (אם אין לדוד פיילוט) ויזהר שלא לסחוט את השערות ואת המגבת.
- יא. את ההכנות לשבת הנעשות ביום טוב יש לסיים עד שעת הדלקת נרות שבת.

כיבוי גז ועשיית בשר על המנגל ביום טוב

- א. כאשר מבשלים ביום טוב ותוך כדי הבישול ולצורך הבישול יש להנמיך את הלהבה מותר לעשות כן כיוון שהדבר נעשה לצורך 'אוכל נפש'.
- ב. כיצד מכבים להבת גז ביום טוב? הדרך הטובה ביותר היא להתקין 'חגז' של צומת.
- ג. מה עושה מי שאין לו חגז? כיבוי בגרמא מותר ביום טוב. לכן מותר להניח סיר מלא מים על להבת הגז באופן שהמים יגלשו ויכבו את הלהבה ובמים ישתמש לשתיה חמה. **לדעתי הדרך הטובה יותר היא לכבות את ברז הגז הראשי.** לאחר שנכבית להבת הגז יש לזכור לסגור גם את כפתורי הגז בכיריים. דרך זו עדיפה כיוון שאין בה הערמה והיא ישרה יותר מבחינה הלכתית ומותרת ללא כל שאלה (הגר"י רבינוביץ זצ"ל, יבדל"א הרב דב ליאור שליט"א).
- ד. מותר להשאיר במנגל פחמים עוממות מערב יום טוב על מנת להדליק מהם ביום טוב פחמים חדשות או להדליק. היתר זה אינו חל על אפר, אלא על גחלים בלבד.
- ה. **אין לקרוע ולחתוך ניירות או לחתוך זרדים קטנים** על מנת לזרז את ההדלקה וגם אין לאסוף מהחצר זרדים שכאלה המונחים על האדמה.
- ו. כיבוי מנגל גז למי שאין 'חגז' יעשה בצורה שפורטה לעיל אולם זה אך ורק בתנאי שסגירת בלון הגז איננה גורמת לכיבוי מיידי (מספיק עיכוב של עשר שניות). על מנת להשיג מצב כזה ניתן להתקין צינור ארוך יותר בין הבלון למנגל.
- ז. כיבוי במנגל פחמים אסור. אמנם במקום שבו השארת המנגל יכולה להוות סכנה – כגון בית שיש בו ילדים קטנים או בעלי חיים שיכולים להפוך את המנגל יש לכתחילה לפנות את הגחלים למקום אחר ואם אין לאן לעשות כן יש להתיר כיבוי (כיוון שכיבוי ביום טוב הוא איסור דרבנן וחכמים התירו במקום סכנה).
- ח. שיפוד או רשת צלייה שהתעקמו אסור ליישר אותם ביום טוב.

ברכות השחר למי שהיה ער כל הלילה בשבועות

ראשית אמירה כללית לגבי תיקון ליל שבועות. **השאלה היא שאלה של איכות ולא של כמות.** הלימוד במשך כל הלילה בשבועות הוא נכון ויפה רק בתנאי שבאמת יש בו 'תיקון'. אם אדם אינו מרוכז בלימוד והלימוד אינו אפקטיבי ואם לאחר מכן הדבר פוגע בריכוז ובכוונה בתפילת יום טוב בהחלט **עדיף ללמוד רק חלק מהלילה ואז ללכת לישון על מנת להתפלל ולשמוח ביום טוב כראוי** וביום טוב עצמו יוסיף על זמן הלימוד הקבוע שלו ובזה יש תיקון משובח הרבה יותר.

- א. נטילת ידיים: למנהג האשכנזים מי שהיה ער כל הלילה ילך לפני התפילה להתפנות בשירותים ואז יוכל לברך על נטילת ידיים ומנהג הספרדים ייטול ידיים בלא ברכה.
- ב. לאחר נטילת ידיים יברך 'אשר יצר'.
- ג. מי שהיה ער כל הלילה **אינו מברך ברכת 'אלהי נשמה'**, אלא ישמע ממי שישן ויענה אחריו אמין.
- ד. **מי שישן מעט בלילה או אפילו ישן בערב יום טוב בצהריים יכול לברך ברכת התורה** ויש המחמירים לבקש מאדם שישן שיברך והם יענו אמין.

- ה. כל ברכות השחר מ"אשר נתן לשכווי בינה" עד "הנותן ליעף כח" הן ברכות השבח וגם מי שהיה ער כל הלילה יכול לאמרן.
- ו. מי שהיה ער כל הלילה **אינו מברך את ברכת "המעביר שינה"** עד "הגומל חסדים טובים לעמו ישראל", אלא ישמע מאחר ויענה אמן.
- ז. כאשר מברכים על טלית גדול יכוון לפטור גם את הטלית קטן. רווקים שאינם מתעטפים בטלית גדול לא יברכו על הטלית קטן.

קריאת עשרת הדיברות ועמידה בעשרת הדיברות

- א. בקריאת התורה קוראים את עשרת הדיברות בפרשת יתרו **בטעם העליון** כיוון שאלו הטעמים המחלקים את הפרשה לדיברות ולא לפסוקים.
- ב. רוב הציבור נוהגים לעמוד בשעת קריאת התורה ויש פוסקים שערערו על מנהג זה (הרב משה פיינשטיין והחיד"א). אולם למעשה אין הדבר בעייתי כלל וכבר כיוון שקריאת עשרת הדיברות בשבועות אינה קריאה רגילה בתורה אלא סוג של קבלת התורה מחודשת וקבלת עול מלכות שמים ולכן בוודאי יש להתיר (הגרי"ד סלוביצי'ק, הגאב"ד הרב אשר וויס, הרב אליעזר מלמד).
- ג. מי שסובר שאין לעמוד או שכך פסקו לו רבותיו או שכך מנהגו מהבית, אבל נמצא בקהילה שבה הציבור עומדים **אסור לו לפרוש מן הציבור** ולא יהא יושב בין העומדים אלא ינהג כמנהג הקהילה.

**יהי רצון שנזכה לקבל את התורה מתוך שמחה
ונזכה לדבוק בתורה ולגדל בנינו ובנותינו ללכת בדרכי השם ית'.**
לרשותכם בכל שאלה
הרב אורן דובדבני